

ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ศรีสุภา นาคธน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 2) เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดตามตัวแปร เพศ คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถี่ในการใช้ห้องสมุด และประสบการณ์การเรียนรายวิชา การใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดกับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุด และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดกับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 843 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด แยกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้ให้บริการ 2) ด้านความรู้สึกรู้สึกจากตัวผู้ใช้บริการ 3) ด้านความรู้สึกสบายในห้องสมุด 4) ด้านความรู้ในการใช้ห้องสมุด และ 5) ด้านเครื่องจักรกลภายในห้องสมุด จำนวนข้อคำถาม 43 ข้อ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 7-25 มีนาคม 2559 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้านเช่นกัน 2) เปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ พบความแตกต่างในตัวแปรคณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถี่ในการใช้ห้องสมุด และประสบการณ์การเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ 3) ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมากกับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด/ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด/และบริการของห้องสมุด และ 4) ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำมากกับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา

คำสำคัญ: ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด; มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อีเมล srisupanakthon@yahoo.com

Library Anxiety of Thepsatri Rajabhat University Students

Srisupa Nakthon¹

Abstract

The objectives of this survey research were to: 1) study the library anxiety of Thepsatri Rajabhat University students, 2) compare the levels of students' anxiety on using library classified by gender, faculties, years of study, GPA, frequency of using library, and experience in learning to use the library/information literacy, 3) study the relationships between the library anxiety and recognizing the importance of the library, resources and services, and 4) study the relationships between the library anxiety and valuing the library as a resource to achieve educational goals.

The sample size were 843 students in academic year 2015 of Thepsatri Rajabhat University. The instrument used for collecting the data was questionnaire with 43 questions and five dimensions: 1) barriers with staff, 2) affective barriers, 3) comfort with the library, 4) knowledge of the library, and 5) mechanical barriers. The data were collected during March 7-25, 2016. The statistics used for analyzing the data were percentage, average, standard deviation, t-test, F-test, and Pearson's correlation coefficient.

The findings showed: 1) overall, library anxiety of students was at the low level, when considered by each dimension, it was found that students had library anxiety at the low level, 2) the levels of students' anxiety on using library compared by independent variables, the results indicated that library anxiety were different when classified by faculties, GPA, frequency of using library, and experience in learning to use the library/information literacy, 3) there were negative relationships at the lowest level between the library anxiety and recognizing the importance of the library, resources and services, and 4) there were negative relationships at the lowest level between the library anxiety and valuing the library as a resource to achieve educational goals.

Keywords: Library Anxiety, Thepsatri Rajabhat University

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University. E-mail: srisupanakthon@yahoo.com

บทนำ

ความวิตกกังวลเกิดจากกระบวนการทางปัญญาของบุคคลที่ได้รับรู้สิ่งต่าง ๆ และประเมินสถานการณ์ อาจทำให้บุคคลรู้สึกเครียด หวาดหวั่น ไม่สบายใจ เป็นทุกข์ โดยเฉพาะนักศึกษาซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตพร้อมกันหลายด้าน หน้าที่และความรับผิดชอบหลักของนักศึกษา ได้แก่ การเรียนและการสอบ นักศึกษาต้องเผชิญกับมาตรฐานการเรียนการสอนของผู้สอน มาตรฐานการศึกษาของแต่ละคณะ/สถาบัน ซึ่งทำให้เกิดความวิตกกังวลได้ และถ้าบุคคลใดมีลักษณะบุคลิกภาพที่มีความวิตกกังวลเฉพาะในตัวบุคคล (Trait anxiety) ก่อนข้างสูง มักมีแนวโน้มที่จะประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบทำให้มีความวิตกกังวลต่อสถานการณ์สูงด้วย ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว นักศึกษาที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมของสถาบันการศึกษาได้ดี ย่อมสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ แต่ถ้านักศึกษาปรับตัวไม่ได้ มักเกิดความเครียดและความวิตกกังวล มีปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Muangsong, 2010, p. 1)

โดยปกติแล้วความเครียดและความวิตกกังวล ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลและสถานการณ์ ความเครียดหรือความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อย จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ แต่ถ้ามีมากเกินไปจะส่งผลกระทบต่อการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพของนักศึกษา นอกจากนี้ความเครียดและความวิตกกังวลของนักศึกษายังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ได้แก่ ผู้บริหาร หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม เป็นต้น (Department of Mental Health, 1999) ซึ่งสอดคล้องกับ Battle (2004) กล่าวว่า ความเครียดทางการศึกษาเกิดจากตัวกระตุ้นบางอย่าง ได้แก่ ความวิตกกังวลจากการเรียนคณิตศาสตร์ (Math anxiety) ความวิตกกังวลจากการสอบ (Test anxiety) ความวิตกกังวลจากคอมพิวเตอร์ (Computer anxiety) ความวิตกกังวลจากสารสนเทศ (Information anxiety) และความวิตกกังวลจากห้องสมุด (Library anxiety)

การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของไทย ปัจจุบันเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเอง พันธกิจหลักที่สำคัญของห้องสมุด คือ สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนและการวิจัย เน้นให้นักศึกษาได้รับการศึกษาทั้งในเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติที่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้หลากหลาย ซึ่งหากนักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาก็จะสามารถออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมั่นใจ ประกอบกับโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้น หากนักศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนจนกลายเป็นผู้ที่มีการรู้สารสนเทศและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะเป็นสิ่งสำคัญของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่สำคัญที่นักศึกษาจำเป็นต้องเข้าไปใช้ประโยชน์ จากการศึกษาวรรณกรรม พบว่า นักศึกษาบางส่วนมีปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาที่เรียกว่า ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด (Library anxiety) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความวิตกกังวล นักศึกษาที่มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด จะรู้สึกไม่สบายหรือมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ง่ายขณะที่อยู่ในห้องสมุด และเมื่อนักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด นักศึกษาจะรู้สึกเครียด กลัว และรู้สึกไม่ได้รับความช่วยเหลือขณะที่เข้าใช้ห้องสมุด ทำให้รู้สึกอึดอัด ล้า อันจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษา คือ ทำให้ไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสมบูรณ์ และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความสามารถด้านการรู้สารสนเทศ (Onwuegbuzie, Jiao, & Bostick, 2004) ผลกระทบจากความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดจะทำให้ นักศึกษาพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าใช้ห้องสมุด หลีกเลี่ยงการส่งงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนที่ต้องศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดหรือส่งงานล่าช้า (Onwuegbuzie, 1997)

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เนื่องจาก หากทบทวนขั้นพื้นฐานด้านการรู้สารสนเทศและการเรียนรู้

ตลอดชีวิตของนักศึกษาถูกสกัดกั้นโดยความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสามารถของนักศึกษาในการที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ ผลที่ได้จากการศึกษาจะมีความสำคัญต่อสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในการนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อการออกแบบจัดกิจกรรมสำหรับพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศและส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ลดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด และก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตามตัวแปร เพศ คณะ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถี่ในการใช้ห้องสมุด และประสบการณ์การเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด กับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุด ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด กับการเห็นความสำคัญห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด

คำว่า ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด (Library anxiety) มีการใช้ครั้งแรกโดย Mellon (1988) ได้ให้คำจำกัดความจากการสังเกตปรากฏการณ์ที่นักศึกษาแสดงออก โดยเฉพาะผู้ที่เริ่มใช้ห้องสมุดจะรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล ซึ่งความวิตกกังวลนี้เกิดจากการที่นักศึกษามีความรู้สึกเกี่ยวกับขนาดของห้องสมุด การขาดความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ขาดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยและวิธีการเริ่มต้นทำวิจัย Mellon สังเกตได้อีกว่าความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดนี้ เกิดจากความรู้สึกของนักศึกษว่าตนเองด้อยกว่าผู้อื่น ไม่สามารถเทียบเคียงกับผู้อื่นในสังคม และหลังจากที่นักศึกษาทำงานวิจัยในห้องสมุด นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลสูงขึ้น Jiao & Onwuegbuzie (1999) กล่าวว่า ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดมีลักษณะ คือ เป็นความรู้สึกในทางลบ รวมทั้งความกังวล เครียด กลัว และการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในขณะที่อยู่ในห้องสมุด สอดคล้องกับ Bowers (2010, p. 23) กล่าวว่า ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด เป็นความกลัวหรือความวิตกกังวลของผู้ที่รับรู้ถึงความรู้สึกขณะที่เข้าไปในห้องสมุดเพื่อทำงานหรือสืบค้นสารสนเทศ ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดมีผลทำให้ความสามารถในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายลดน้อยลง อาจมีสาเหตุจากการไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นสืบค้นสารสนเทศอย่างไร ไม่ทราบวิธีการกำหนดขอบเขตหรือความสัมพันธ์ของเรื่องที่เกี่ยวข้อง ซึ่งความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดนี้เป็นผลกระทบที่สำคัญต่อการเรียนของนักศึกษา ทำให้นักศึกษารู้สึกท้อแท้ ขัดขวางความสามารถที่มีในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งเป็นผลกระทบที่สำคัญต่อความสามารถของนักศึกษาในการเรียนรู้ และ Washington State University Libraries (2014) ระบุว่า ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดมีสาเหตุพื้นฐาน คือ ความกลัว โดยกลัวทั้งเรื่องเกี่ยวกับพื้นที่ว่างภายในห้องสมุดที่รู้สึกว่ามีความกว้างขวาง รวมทั้งวิธีการใช้ห้องสมุดและกระบวนการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดที่ค่อนข้างทำให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกสับสน

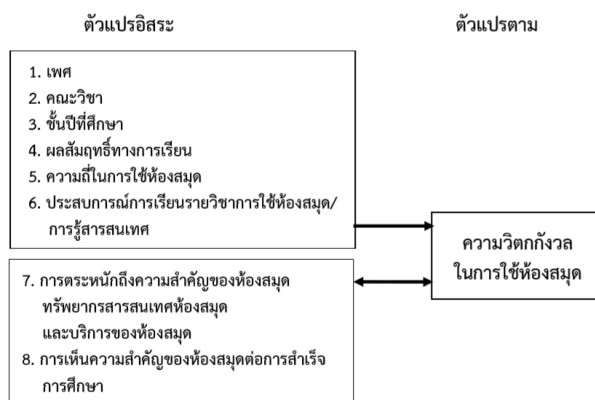
ดังนั้น จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด คือ ความรู้สึกในทางลบที่เกิดขึ้นจากการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้บริการ เป็นความรู้สึกไม่สบายขณะที่อยู่ในห้องสมุดทั้งด้านสรีรวิทยา และพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะที่เกิดขึ้น ทั้งการครุ่นคิด เครียด กลัว ไม่แน่ใจ ไม่มีความสุข และการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติได้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการไม่เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้ห้องสมุด ไม่ทราบแหล่งที่จัดเก็บของสารสนเทศ การขาดความมั่นใจในการเริ่มต้นทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด ความรู้สึกที่ตนเองมีความรู้ในการใช้ห้องสมุดไม่เพียงพอ การลังเลที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้ให้บริการ ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ในห้องสมุด และอาจเกิดจากสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า งานวิจัยจำนวนมากใช้เครื่องมือวัดระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด คือ แบบวัดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด Bostick's Library Anxiety Scale-LAS และมีการนำไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และประชากรที่ศึกษา ในงานวิจัยอื่น ๆ จากวรรณกรรม จำนวน 25 เรื่อง พบว่า มีการใช้ Bostick's Library Anxiety Scale-LAS จำนวน 18 เรื่อง ส่วนอีก 7 เรื่อง ใช้แบบวัด Multidimensional Library Anxiety Scale-MLAS ที่พัฒนาโดย Van Kampen (2004) และแบบวัดความกังวลในการใช้ห้องสมุดอื่น ๆ เช่น Abusin, & Zainab (2010) ใช้แบบวัด Sudanese Library Anxiety and Avoidance Model-SLAAM ส่วน Swigorń (2011) พัฒนาแบบวัดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสำหรับนักศึกษาโปแลนด์ (P-LAS) โดยใช้แบบวัด LAS และแบบวัดอื่น ๆ อีก 3 แบบ เป็นฐานในการพัฒนาเป็นต้น นอกจากนี้มีการใช้แบบวัดความวิตกกังวลทั่วไปและแบบวัดบุคลิกภาพร่วมด้วย เช่น แบบวัด State-Trait Anxiety Inventory แบบวัด Study Habits Inventory และแบบวัดความวิตกกังวล Spielberger's State-Trait Anxiety Inventory (STAI) เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดใช้แบบวัดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด Bostick's Library Anxiety Scale-LAS ตามแนวคิดของ Bostick (1992) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด จำนวน 43 คำถาม ในปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุให้เกิดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้ให้บริการ 2) ด้านความรู้สึกจากตัวผู้ให้บริการ 3) ด้านความรู้สึกสบายในห้องสมุด 4) ด้านความรู้ในการใช้ห้องสมุด และ 5) ด้านเครื่องจักรกลภายในห้องสมุด การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) 5 ระดับ เหตุผลที่นำ Bostick's Library Anxiety Scale-LAS มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากพิจารณาเห็นว่ามีการใช้เครื่องมือดังกล่าวในงานวิจัยก่อนหน้านี้จำนวนมาก และข้อคำถามในด้านต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุให้เกิดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาค่อนข้างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ศึกษา คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1 โดยตัวแปรตาม คือ ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด ซึ่งระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดจะมีมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระ



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด หมายถึง ความรู้สึกในทางลบที่เกิดขึ้นจากการใช้ห้องสมุด เป็นความรู้สึกที่ไม่สบายขณะอยู่ในห้องสมุดของผู้ใช้บริการ ทั้งด้านสรีระและพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะที่เกิดขึ้น มีทั้งการครุ่นคิด เครียด กลัว ไม่แน่ใจ ไม่มีความสุข และการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติได้

คณะวิชา หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียน การสอน ตามหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 6 คณะวิชา ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นหลักสูตร 4 ปีขึ้นไป ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ณ วันที่ทำการตอบแบบวัดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของทุกวิชา ที่ได้รับการประเมินผลจากอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตั้งแต่ภาคเรียนแรกที่เข้าศึกษาจนถึงภาคเรียนปัจจุบัน ณ วันที่ทำการตอบแบบวัดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด โดยแบ่งช่วงระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 4 ระดับ คือ 0.00-2.25, 2.26-2.75, 2.76-3.25, และ 3.26-4.00

ความถี่ในการใช้ห้องสมุด หมายถึง จำนวนครั้งของการเข้าใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า โดยแบ่งช่วงความถี่ในการเข้าใช้ ออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ 2) 3 ครั้งหรือมากกว่า/สัปดาห์ 3) 1 ครั้ง/เดือน และ 4) น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน

ประสบการณ์การเรียนรู้รายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้เคยลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หรือในสถาบันการศึกษาเดิมก่อนที่นักศึกษาจะเข้าศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษานี้ ได้ตั้งสมมติฐานไว้ คือ

1. นักศึกษาที่เพศต่างกัน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีความถนัดในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศต่างกัน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน
7. ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด มีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุดของนักศึกษา
8. ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด มีความสัมพันธ์กับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หลักสูตร 4 ปี ขึ้นไป ปีการศึกษา 2558 ทุกคณะวิชา จำนวน 5,859 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 375 คน และเพื่อให้งานวิจัยนี้มีความความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 625 คน จากนักศึกษาแต่ละคณะและชั้นปี รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งสิ้น 1,000 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตาม คณะวิชา ชั้นปี และเพศ จากนักศึกษาทั้ง 6 คณะวิชา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปีการศึกษา 2558

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ คณะ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถนัดในการใช้ห้องสมุด และประสบการณ์การเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดและบริการของห้องสมุด และการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด โดยใช้ตามแบบวัดของ Bostick's Library Anxiety Scale มีข้อคำถาม 43 ข้อ

2.2 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และการแปลแบบวัดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของ Bostick's Library Anxiety Scale จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Cronbach's alpha Coefficient) จากการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.929

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างและรับกลับในทันทีที่นักศึกษาทำเสร็จ ระหว่างวันที่ 7 มีนาคม 2559 ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2559 ได้จำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับและมีความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 843 ฉบับ ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่คำนวณได้จากสูตรของทาโร ยามาเน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 1

4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อคำถามในตอนต้นที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งในตอนต้นที่ 3 นี้ วิเคราะห์เป็นผลรวมและเป็นรายด้าน เกณฑ์ในการแปลความหมายของผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

4.2.1 ค่าเฉลี่ยระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด

4.51-5.00 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับความวิตกกังวลน้อยที่สุด

4.2.2 ค่าเฉลี่ยระดับการตระหนักถึงความสำคัญ และการเห็นความสำคัญของห้องสมุด

4.51-5.00 หมายถึง การตระหนัก, การเห็นความสำคัญ ระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การตระหนัก, การเห็นความสำคัญ ระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การตระหนัก, การเห็นความสำคัญ ระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การตระหนัก, การเห็นความสำคัญ ระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การตระหนัก, การเห็นความสำคัญ ระดับน้อยที่สุด

4.3 ค่าสถิติ t-test วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์การเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ

4.4 ค่าสถิติ F-test วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามตัวแปร คณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถี่ในการใช้ห้องสมุด และเมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Method)

4.5 ค่าสถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุด กับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา กับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด กำหนดความสัมพันธ์ซึ่งได้ใช้กับทิศทางบวกและทิศทางลบ ดังนี้

0.81-1.00 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด

0.61-0.80 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

0.41-0.60 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

0.21-0.40 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

0.00-0.20 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 585 คน (ร้อยละ 69.5) โดยเป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 298 คน (ร้อยละ 35.3) กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 276 คน (ร้อยละ 32.7) ด้านผลการเรียนพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในช่วง 2.76-3.25 จำนวน 266 คน (ร้อยละ 31.60) นักศึกษาส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้ห้องสมุด 3 ครั้งหรือมากกว่า/สัปดาห์ จำนวน 327 คน (ร้อยละ 38.80) และนักศึกษาส่วนใหญ่เคยเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ จำนวน 760 คน (ร้อยละ 90.15)

2. ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.357$) และเมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดระดับน้อยทุกด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ($\bar{X}=2.441$) รองลงมา คือ ด้านเครื่องจักรกลภายในห้องสมุด ($\bar{X}=2.405$) ด้านผู้ให้บริการ ($\bar{X}=2.379$) ด้านความรู้สึกจากตัวผู้ให้บริการ ($\bar{X}=2.373$) และความรู้สึกสบายในห้องสมุด ($\bar{X}=2.161$) ตามลำดับ

3. การตระหนักถึงคุณค่าของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุด และการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความตระหนักถึงคุณค่าของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) และมีการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) เช่นกัน

4. เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรต่าง ๆ

4.1 เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรเพศ พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่พบความแตกต่างเช่นกัน

4.2 เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรคณะวิชา พบว่านักศึกษาที่สังกัดคณะวิชาต่างกันมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 2 โดยที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.3 เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรชั้นปีที่ศึกษา พบว่านักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

4.4 เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4 โดยที่นักศึกษาที่มีผลการเรียน 0.00-2.25 มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียน 2.76-3.25 และ 3.26-4.00 และนักศึกษาที่มีผลการเรียน 2.26-2.75 มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียน 3.26-4.00

4.5 เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรความถี่ในการใช้ห้องสมุด พบว่านักศึกษาที่มีความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 5 โดยที่นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุด 3 ครั้งหรือมากกว่า/สัปดาห์

4.6 เปรียบเทียบความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาตามตัวแปรประสบการณ์การเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 6 โดยที่นักศึกษาที่ไม่เคยเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ

5. ความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด กับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดและบริการของห้องสมุด และความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดกับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดมีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดและบริการของห้องสมุดทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เป็นความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก ($r=-.181$) ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาที่มีการตระหนักถึงคุณค่าของห้องสมุด ทรัพยากรห้องสมุด และบริการของห้องสมุดสูงขึ้น ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดจะลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 7

ความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดมีความสัมพันธ์กับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษาทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เป็นความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก ($r=-0.096$) ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาที่เห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษารับรู้สูงขึ้น ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดจะลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 8

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาดังนี้ พบประเด็นที่สำคัญที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา

ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด พบว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดภาพรวมในระดับน้อย ผลการวิจัยที่พบเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีมีรายวิชาในหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดและการรู้สารสนเทศ ซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกลงทะเบียนเรียนได้ เช่น รายวิชาการรู้สารสนเทศ รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต รวมทั้งห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้บริการ

อย่างเพียงพอ มีการจัดบริการที่หลากหลาย มีบุคลากรคอยให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าประจำในส่วนงานให้บริการ มุ่งให้ผู้ใช้บริการเรียนรู้การใช้บริการด้วยตนเอง มีบริการแนะนำห้องสมุดและนำชมห้องสมุดสำหรับนักศึกษาใหม่ รวมทั้งมีการปรับสภาพแวดล้อม ปรับภูมิทัศน์ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการใช้บริการ ผู้ใช้เกิดความรู้สึกสบายและผ่อนคลาย รวมทั้งผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.15 มีประสบการณ์การเรียนรู้วิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดในระดับน้อย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Bowers (2010) ที่พบว่า นักศึกษามีระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดในระดับปานกลางและในระดับมากบ้างน้อยบ้างในปัจจัยต่าง ๆ Lee (2011) พบว่า โดยทั่วไประดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนไม่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษากลุ่มอื่น ๆ ไม่มีนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนแห่งใดที่แสดงอย่างเด่นชัดว่าระดับความวิตกกังวลสูงหรือต่ำกว่ากัน และ Erfanmanesh, Abdullah, and Abdul Karim (2014) พบว่า นักศึกษา ร้อยละ 96.5 มีความวิตกกังวลจากการสืบค้นสารสนเทศภาพรวมอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก มีทั้งในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความวิตกกังวลสูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ($\bar{x}=2.441$) สาเหตุที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก คือ นักศึกษาไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้นทำงานวิจัยหรือรายงานอย่างไร ($\bar{x}=2.75$) นักศึกษาไม่ทราบว่าจะต้องทำอะไรต่อไป หากค้นหาหนังสือที่ต้องการแล้วพบว่าหนังสือไม่อยู่บนชั้นที่จัดเก็บ ($\bar{x}=2.66$) และนักศึกษารู้สึกยุ่งยากในการค้นหาที่จัดเก็บสารสนเทศหรือบริการต่างๆ ในห้องสมุด ($\bar{x}=2.56$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาขาดความชำนาญเกี่ยวกับเทคนิคการสืบค้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและประสบการณ์ในการสร้างความเข้าใจ การเรียนการสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาบางกลุ่ม โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอ่อน ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 0.00-2.25 มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง รวมทั้งตัวอาคารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นอาคารสูง 8 ชั้น มีการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศแยกไว้ตามชั้นต่างๆ อาจทำให้นักศึกษาเกิดความยุ่งยากในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้นักวิชาการมีมุมมองที่แตกต่างออกไปโดยเห็นว่า การสอนการใช้ห้องสมุดในชั้นเรียนที่มีการให้ความรู้และความเข้าใจในวิธีการสืบค้นสารสนเทศ อาจเป็นการสร้างความรู้ที่ผิด ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าตนเองไม่ประสบผลสำเร็จ เกิดความสับสน และเกิดความวิตกกังวลมากขึ้น เป็นการเน้นย้ำว่านักศึกษาไม่มีความรู้ได้ (Curry, & Copeman, 2005)

2. เปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาจำแนกตามตัวแปร

ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเปรียบเทียบโดยจำแนกตามตัวแปร พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ใน 4 ตัวแปร คือ คณะวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถนัดในการใช้ห้องสมุด และประสบการณ์ด้านการเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ คือ

2.1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีรายวิชาที่ศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและการสืบค้นสารสนเทศมากกว่านักศึกษาจากคณะวิชาอื่นๆ ซึ่งปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศที่หลากหลาย อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดต่ำกว่านักศึกษาคณะวิชาอื่นๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้

พบว่า นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดด้านเครื่องจักรกลภายในห้องสมุด ($\bar{x}=2.142$) ซึ่งต่ำกว่านักศึกษาอีก 5 คณะวิชา สอดคล้องกับ Yu (2009, p.90) ที่พบว่า นักศึกษาสังกัดคณะบริหารธุรกิจและการจัดการ คณะศิลปศาสตร์ และคณะการท่องเที่ยวและโรงแรม มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดในระดับสูงกว่านักศึกษาในคณะอิเล็กทรอนิกส์และสารสนเทศ ซึ่งมีระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดต่ำกว่าคณะอื่น ๆ ในทุกด้าน

2.2 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 0.00-2.25 มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.76-3.25 และ 3.26-4.00 และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.26-2.75 มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียน 3.26-4.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เน้นให้นักศึกษาต้องค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาต้องมีความเพียรในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ นักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียนอาจสอบไม่ผ่าน ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลเมื่อต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายแล้วจะได้คะแนนไม่ดีซึ่งมีผลต่อการประเมินผลการเรียน และโดยธรรมชาตินักศึกษาจะเป็นวัยที่สนุกสนานร่าเริงต้องการอิสระ และมีความรับผิดชอบในระยะสั้น แต่เมื่ออยู่ในภาวะที่มีความกดดัน ต้องรับผิดชอบในการทำงานเพื่อส่งให้ทันตามกำหนด ประกอบกับต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องสมุด จะส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Jiao & Onwuegbuzie (2001) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความตั้งใจในการศึกษาจะมีระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดในระดับต่ำ ซึ่งสามารถยืนยันว่าความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาหลีกเลี่ยงการใช้ห้องสมุด ตามเหตุผลที่พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาอ่อนจะมีระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูง

2.3 นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุด 3 ครั้งหรือมากกว่า/สัปดาห์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีบุคลากรทำหน้าที่ให้บริการและช่วยการค้นคว้าสารสนเทศ แนะนำเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การปฐมนิเทศการใช้บริการ การจัดกิจกรรมนำชมฝึกลบรณสืบนานาชาติ จัดทำเอกสาร/สื่อแนะนำการสืบค้นสารสนเทศ เป็นต้น โดยมุ่งให้ผู้ใช้บริการเรียนรู้การใช้บริการด้วยตนเอง และมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดบ่อยครั้งได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม อาจเป็นเหตุผลให้มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดน้อยกว่านักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน สอดคล้องกับ Bowers (2010) ที่พบว่า นักศึกษาที่ใช้ห้องสมุดน้อยครั้งต่อภาคการศึกษาจะมีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดระดับมาก ในเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดและการทำวิจัย และ Lee (2011) พบว่า นักศึกษาที่มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดสูงจะใช้ห้องสมุดน้อยกว่าผู้ที่มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดในระดับน้อย

2.4 นักศึกษาที่ไม่เคยเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการศึกษาและการวิจัย มีหน้าที่สนับสนุนพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย มีการพัฒนาให้มีศักยภาพในการดำเนินงานและการให้บริการสารสนเทศที่หลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาไปสู่ระบบห้องสมุดดิจิทัล ต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ห้องสมุดมีความซับซ้อนในการให้บริการ ผู้ใช้บริการควรต้องมีความรู้ด้านการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศอย่างเพียงพอ จึงจะสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษารายวิชาการใช้ห้องสมุด/การรู้สารสนเทศจึงมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Mellon

(1988) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดมีสาเหตุ คือ นักศึกษารู้สึกว่ามีความสามารถด้านทักษะในการใช้ห้องสมุดน้อยกว่านักศึกษาอื่น ๆ และพบว่าวิธีการสอนการใช้ห้องสมุดสามารถลดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดและกระบวนการในการสืบค้นได้ Battle (2004) พบว่า การสอนการใช้ห้องสมุดมีผลต่อการลดระดับความเครียดและความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา เมื่อนักศึกษาต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด Aziz (2014) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดและความรู้สึกของนักศึกษาวาดตนเองไม่มีความรู้เพียงพอที่จะค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด เป็นสาเหตุหลักของพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงการใช้ห้องสมุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดกับการตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด และบริการของห้องสมุด ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการตระหนักถึงคุณค่าของห้องสมุด ทรัพยากรห้องสมุด และบริการของห้องสมุด ($r=-.181$, $p\text{-value}=0.000$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางลบ หมายความว่า นักศึกษาที่มีการตระหนักถึงคุณค่าของห้องสมุด ทรัพยากรห้องสมุด และบริการของห้องสมุดในระดับมาก ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดจะลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรียังต้องใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าหลักในการเรียนการสอน เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากเป็นนักศึกษาในชุมชน ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน บางส่วนยังต้องยืมเงินจากกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ไม่สามารถจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศและเครื่องมืออุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการสื่อสารหรือสืบค้นสารสนเทศได้ตลอดเวลา จำเป็นต้องใช้จากห้องสมุดเป็นหลัก รวมทั้งห้องสมุดได้จัดบุคลากรคอยแนะนำวิธีการใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ อาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดในระดับมาก สอดคล้องกับ Popoola, and Zaid (n.d.) ที่กล่าวว่า การตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้วย หากบุคลากรที่ให้บริการมีพฤติกรรมที่สร้างความรู้สึกเชิงบวกกับผู้ใช้บริการจะทำให้เกิดการตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศและบริการสารสนเทศของห้องสมุด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดกับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษา ($r=-0.096$, $p\text{-value}=0.005$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางลบ หมายความว่า นักศึกษาที่เห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสำเร็จการศึกษาในระดับมาก ระดับความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุดจะลดลง ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไม่ได้เน้นการสอนแบบการบรรยายอย่างเดียว มีการเรียนการสอนแบบ Problem-based learning นักศึกษาจะได้รับมอบหมายประเด็นปัญหาที่ต้องทำการค้นคว้าก่อนนำข้อมูลความรู้มาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน ทำให้ห้องสมุดมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นแหล่งข้อมูล ผู้ปฏิบัติงานกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำแหล่งข้อมูลแก่นักศึกษา อาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเห็นความสำคัญของห้องสมุดในระดับมาก สอดคล้องกับ Lee (2011, p.114-116) ที่พบว่า นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นของห้องสมุดว่า ห้องสมุด

มีความสำคัญอย่างมาก นักศึกษาจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดเพื่อความสำเร็จของการศึกษา เป็นสถานที่สำหรับศึกษาและทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางดำเนินงานของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด นักศึกษาระบุว่า ไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้นทำงานวิจัยหรือรายงานอย่างไร นักศึกษารู้สึกยุ่งยากในการค้นหาที่จัดเก็บสารสนเทศหรือบริการต่างๆ ในห้องสมุด และนักศึกษาไม่ทราบว่าต้องทำอะไรหากค้นหาหนังสือที่ต้องการแล้วพบว่าหนังสือไม่อยู่บนชั้น รองลงไป คือ ด้านเครื่องจักรกลภายในห้องสมุด นักศึกษาระบุว่า อุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดชำรุดบ่อยจนไม่สามารถใช้งานได้บ่อยครั้ง เครื่องมืออุปกรณ์ในห้องสมุดขัดข้องทำให้ไม่สามารถใช้งานได้บ่อยครั้ง คำแนะนำในการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีให้บริการไม่มีความชัดเจน และห้องสมุดไม่จัดทำเครื่องมือแนะนำที่ดีเกี่ยวกับวิธีการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้น สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ควรจัดกิจกรรมที่จะช่วยลดความวิตกกังวลในการใช้ห้องสมุด เช่น กิจกรรมแนะนำการใช้ห้องสมุด กิจกรรมสอนการสืบค้นสารสนเทศจากห้องสมุด กิจกรรมสอนการทำการอ้างอิงและบรรณานุกรม เตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งาน จัดทำคำแนะนำในการใช้ให้ชัดเจน เป็นต้น รวมทั้ง บุคลากรของห้องสมุดควรหาวิธีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการให้มากขึ้น เนื่องจากผลจากการวิจัย พบว่า นักศึกษาไม่กล้าที่จะเข้าไปถามผู้ให้บริการเพื่อขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์เพราะรู้สึกจะเป็นการรบกวน

รายการอ้างอิง

- Abusin, K.A. & Zainab, A.N. (2010). Exploring library anxiety among Sudanese university students. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 15(1), 55-81.
- Aziz, Mst. Tangila Binte. (2014). *An examination of library anxiety among students at Dhaka University*. (Master's Thesis, University of Dhaka).
- Battle, J. C. (2004). *The effect of information literacy instruction on library anxiety among international students* (Doctoral Dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database (UMI No. 3126554)
- Bostick, S. L. (1992). The development and validation of the library anxiety scale (Doctoral dissertation, Wayne State University). *Dissertation Abstracts International*, 53, AAT9310624.
- Bowers, Stacey L. (2010). *Library anxiety of Law students : A study utilizing the multidimensional library anxiety scale*. (Doctoral Dissertation, Morgridge College of Education, University of Denver).
- Curry, A. & Copeman, D. (2005). Reference service to international students: a field stimulation research study. *Journal of Academic Librarianship*, 13(5), 409-420.
- Department of Mental Health. (1999). *Handbook of relaxation* (rev. ed.). Bangkok: Wongkamol Production Co.,Ltd. [In Thai]

- Erfanmanesh, M., Abdullah, A., & Abdul Karim, N. H. (2014). Information seeking anxiety: Concept, measurement and preliminary research. *International Journal of Information Science and Management*, 12(1), 47-64.
- Jiao, Q. G., & Onwuegbuzie, A. J. (1997). Antecedents of library anxiety. *Library Quarterly*, 67, 372-389.
- Jiao, Qun G., & Onwuegbuzie, Anthony J. (1999). *Library anxiety among international students*. Paper presented at the Annual Meeting of the Mid-South Education Research Association (Point Clear, AL, November 17-19, 1999).
- Jiao, Qun G. & Onwuegbuzie, Anthony J. (2001). Library anxiety and characteristics strengths and weakness of graduate student's study habits. *Library Review*, 50(2), 73-78.
- Lee, Scott William. (2011). *An exploratory case study of library anxiety and basic skills English students in a California community college district*. (Doctoral Dissertation, University of California, LA).
- Lu, Yunhui, & Adkins, Denice. (2012). *Library anxiety among international graduate students*. ASIST 2012, October 28-31, 2012, Baltimore, MD, USA.
- Mellon, C. A. (1988). Attitudes: The forgotten dimension in library instruction. *Library Journal*, 113, 137-139.
- Muangsong, Warangkana. (2010). *Anxiety and adversity quotient of undergraduate students, Faculty of Science, Kasetsart University, Bangkok Campus*. (Independent Study for the Degree of Master of Science, Program in Community Psychology, Kasetsart University, Thailand). [In Thai]
- Onwuegbuzie, A. J. (1997). The role of library anxiety, statistics anxiety, and composition anxiety. *Library & Information Science Research*, 19(1), 5-33.
- Onwuegbuzie, A. J., Jiao, Q. G., & Bostick, S. L. (2004). *Library anxiety: Theory, research, and applications*. Lanham, MD: Scarecrow.
- Popoola, S.O., & Zaid, Y.A. (n.d.). *Faculty awareness and use of library information products and service in Nigerian universities*. Ibadan: Department of Library, Archival and Information Studies University of Ibadan.
- Świgoń, Marzena. (2011). Library anxiety among Polish students: Development and validation of the Polish Library Anxiety Scale. *Library & Information Science Research*, 33(2011), 144-150.
- Yu, Ti. (2009). Library anxiety and library use: A survey at Jinwen University of Science and Technology. *Journal of Librarianship and Information Science*, 7(1:4), 41-61.
- Van Kampen, D. J. (2004). Development and validation of the multidimensional library anxiety scale. *College & Research Libraries*, 65, 28-34.
- Washington State University Libraries. (2014). Library anxiety. *Journal of Librarianship and Information Science*, 7(1:4), 41-61.